



Kattusseqatigiit Partiiat

17. august 2012

EM 2012/41

Inatsisartut suleriaasiata § 33-a naapertorlugu matumuuna Inatsisartut aalajangiiffigisassaatur siunnersuut imaattoq saqqummiuppara:

Nerlerit piniarneqarnerisa nalaani nerlerit nujuartat pisarineqartut uumasuutigineqarsinnaalernissaat suliniutigeqqullugu Naalakkersuisut peqquneqassasut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattutu siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasorta q Knud Fleischer, Kattusseqatigiit Partiiat).

Tunngavilersuut:

Naluneqanngilaq nerlerparujussuit assigiinngitsut upernaat aasallu tamaasa nunarput aqqaartaraat aammalu piaqqiorfigisaraat.

Aamma naluneqanngilaq nerlerit ilaat nunarput aqqusaarlugu nunanut allanut ingerlaqqittartut, nunani allani naassorissaasoqarfiusuni ajornartorsiutunik pilersitsisartut.

Tamanit ilisimaneqarpoq, nunatsinni nerlerit ukiuni siulliunerusuni maanna najungaqartunit uumasuutigineqarsinnaallutillu inuuniarnikkut tapertaalluarlutik atorluarneqartarsimasut.

Taamaattorli ukiut ingerlanerini inatsiseqarnikkut allangortiterinerup kingunerisaanik timmissat taakku piniarneqarsinnaannerat killeqartorujussuannorsimavoq aammalu uumasuutigineqarsinnaannerat inerteqqutigineqalersimalluni.

Tamanna ullumikkut timmissat illersorneqarnerat piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat Nalunaarutaat nr. 8, 2. Marts 2009-meersumit aalajangersarneqarsimavoq. § 18 nalunaarummi ima oqaasertaligaasumi:

§ 18. Kalaallit Nunaanni nujuartanik timmiaateqarneq inerteqqutaavoq.”

Taama aalajangiineq siusinnerusukkat timmissat illersorneqarnerat piniagaanerallu pillugit nalunaarummit 2001-mi aalajangiussaminngaanneersuuvoq. Ilisimaneqanngilaq sunarpiaq peqqutigalugu nalunaarummi taama aalajangersaasoqarsimasoq. Siunnersuut akuerineqassappat taama aalajangersaasimaneq Naalakkersuisut nalunaarummut ullumikkut atuuttumut tulluurtunngorlugu aqqissavaat.

Nerlerit nujuartat uumasuutigineqarnissaat piviusunngortinneqassappat pissusissamisuusaaq ullumikkut piniagaareersut uumasuutigissallugit piniarneqarsinnaannerat aammalu taamaallaat piniagaaffiisa nalaani. Nalunaarut taaneqartoq naapertorlugu ullumikkut piniarneqarsinnaasut piffissaliussani ukuupput:

- 1) Nerleq siggukitsoq *Anser brachyrhynchus*¹ 1. september - 30. april. Ittoqqortoormiit aqutsivianni timmissat ingerlaartut pisinereqarsinnaapput 31. maj tikillugu.
- 2) Nerlernaq *Branta leucopsis*² 1. september - 30. april. Ittoqqortoormiit aqutsiveqarfianni timmissat ingerlaartut pisinereqarsinnaapput 31. maj tikillugu.
- 3) Canadap nerlia *Branta Canadensis*³ 15. august - 15. oktober.

Aammattaaq pissusissamisuussaaq timmissat eqqissisimatitaaffiisa avataani nerlerit nujuartat uumasuutissatut piniarneqartassappata.

Nerleq siggukitsoq aammalu nerlernaq (immaqalu aamma Canadap nerlia)AEWA-p isumaqatigiissutaani qallunaat nunaata ilaaffigisaani ilaatinneqarput. AEWA naalisagaavoq isumaqatigiissut Afrika, Europa Asialu angullugu nunarujussuup immap timmiai nunanut taaneqartunut ingerlaartartut piutiinnarneqarnissaannik isumaqatigiissut. AEWA-p siunertaraa timmissat nunanut taakkartorneqartunut pisartut illersorneqarnissaat. Timmisat isorartoorujusuaq aqqutigisarpaat aammalu nunat killingi arlalissuit ingerlaarnerminni qulaattarlugit. Taamaammat nunarsuarmi tamanut isumaqatigiissummik atuuttussamik pisariaqartitsisoqarpoq, timmissat nunami aqquusaakkaminni piaqqiorfissaminnilu pitsaanerpaamik illersorniassallugit. Nunat isumaqatigiissummut akuersisimasut pisussaafigilertarpaat, assersuutigalugu, timmissat uninngasarfiisa piutiinnarneqarnissaat aammalu aqqissuuteqqinneqarnissaat kiisalu misissu-inernik ingerlatsinissat, timmissat pitsaanerusunik atugassaqartinneqarnissaat siunertarlugu. Isumaqatigiissut timmissat 235-it missaaniittut masarlummiittartut illersorniagarivai. Nunat 53-it Afrika Eruopa Asia kiisalu issittup ilaa, Danmark Finland Sverigelu aamma ilanngullugit, isumaqatigiissummi ilaapput.

Isumaqatigiissummullo Kalaallit Nunaat ilaatineqarnersoq ilisimaneqanngilaq. Taamaammat Naalakkersuisut qinnuigissavakka akissuteqaamminni tamanna ilanngullugu erseqqissassaagaat aammalu tamanna siunnersuutit piviusunngortinneqarnissaanut qanoq sunniuteqassanersoq. Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut ilaatinneqanngippat Naalakkersuisut piimaf-figissavagut akissuteqaamminni aamma ilannguteqqullugu suliniutigineqassanersoq nunatta isumaqatigiissummut ilanngutsinneqarnissaa.

Periutsit assigiinngitsorpassuit nerlerit nujuartat uumasuutiginiarlugit piniarneqarsinnaaneri takorloorneqarsinnaavoq. Isumaqarpunga tamanna aamma inimi maani ullumikkut oqaluu-serisariaqaripput, taamaalilluta ilisimasanik misilittakkanillu aamma paarlaateqatigiissangatta. Nunatsinnimi isorartuumi siusinnerusukkulli misilittakkanik atorneqarsinnaasunik peqartoqareerpoq. Tassami nerlerit nujuartat uumasuutissatut tiguneqartut pingaaruteqarmat

¹ Nerleq siggukitsoq Tunumi piaqqisarpoq. Amerlanerpaat nationalparkimi avannaani tunumilu allanngutsaaliukkami naammattuugassaasartut tassanilu eqqissisimatitaaffiit marluk pingaaruteqarput timmissat mequminnik katagaaffigisartagaat.

Piaqqat amerlanerpaat tunup avannaani Ittoqqortoormiiniit avannamut Jøkelbugtip tungaanut naammattuugas-saasartut. Tunup kujataani aammattaaq piaqqiortut naammattuugassaasartut nalunaarsorneqarsimavoq. Ittoqqortoormiiniit avannarpiaanut Peary Land tikillugu timmissat piaqqiunngitsut katattartut aammattaaq aqqusaartarput. Taakkua Europap kitaata avannaani ukiisarput, pingaartumik tuluit nunaanni, Hollandimi aammalu Danmarkip kitaani. Taakkua nungoratarsinnaanerat ilimagineqanngilaq. (Aallerfigisaq: Rødliste 2007 kiisalu wikipedia.)

² Nerlernaq nunat issittut avannarliit qeqertaanni piaqqiornerusarpoq, aamma tunumi. Aqqusaartarpoq tuluillu nunaanni, Hollandimi Europallu avannaata imartaata qeqertaanni ukiisarluni. Nunatsinniittut amerlanersaat nationalparkimi avannaani tunumilu allanngutsaaliukkap iluani piaqqisarput, aammattaaq piaqqiunngitsut katattut Jameson Land-imi eqqissisimatitami naammattuugassaalluurtarput. Kalaallit nunaanniittut nungoratarsinnaanerat ilimagineqanngilaq.

³Canadap nerlia Kalaallit Nunaanninngaanneersuunngilaq. Rødliste 2007 malillugu 980-ikkut ingerlaneranni nunatsinnut iseriartuaarsimavoq nunattalu kitaani amerliartortutut nalunaarutigineqartarluni. Amerlasoorpassuit kitaani eqqissisimatitaaffinni naammattuugassaasartut. (Aallerfigisat: Rødliste 2007 kiisalu wikipedia.)

innarlerneqannginnissaat. Aammattaaq pingaaruteqarpoq taakkua uumasuutiginiakkat naapertuuttunik inissaqartinnissaat, soorlu kukkukuuqqat inissaqartinneqartartut.

Kattusseqatigiit Partiiat –niit siunnersuut matumuuna ingerlateqqipparput, aamma innuttaasuniit saaffiginnissutit tunngavigalugit.

Isumaqarpugut siunnersuut piviusunnngortinneqarpat, innuttaasunut inuiaqatigiinnullu ajungitsunik iluaqutaasunillu pissarsissutaasinnaasoq.⁴

Inatsisartuni oqallinnissami siunnersuummut tapiliutaasinnaasut tamaasa ilassilluassavagut Sanarfinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaq innersuussutigalugu.

Siunnersuutip pisortanut allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kingunerisassai:

Inatsisiliornermi aningaasartuuteqarnissaq pisariaqassaaq. Taakkualu aningaasaliissutaareersuniit aningaasalersorneqarsinnaanerit naatsorsuutigineqarpoq, naatsorsuutigalugu timmissat illersorneqarnissaat pillugit nalunaarutip kisimi allannngortinneqarnissaa.

Siunnersuutip namminersortunut allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kingunerisassai:

Inuussutissarsiornikkut aningaasaqarnikkut malunnaateqassanngilaq. Taamaattorli siunnersuut piviusunnngortinneqassappat takorlorneqarsinnaavoq timmissat qiviuisa tunisarsiarineqartalersinnaanerit, soorlu qipinnut akisinullu atugassatut. Aammattaaq oqaatigererneqarsinnaanngilaq timmissat nerisassatut nunatsinni imaluunniit avmmut tunisassiaasinnaanerat.

Siunnersuutip innuttaasunut allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu kingunerisassai:

Innuttaasunut nammineerlutik timmissat neqaanik imminut pilersorsinnaanermik periarfissinneqassapput aammattaaq timmissanik uumasuuteqarnerup kingunerisaanik immikkut isertitaalunnik periarfissaqalissallutik. Tassani ilaalluinnarluni timmissat naapertuulluartumik ineqartinneqarnissaat aammalu paarilluarneqarnissaat nerisassat tungaasigut.

⁴ 1960-ikkut qiteqqunneranni nererit nujuartat uumasuutigineqartarnerat pillugu quppersakkamik allat-
toqarsimavoq: ”*Keeping and Raising Wild Geese in Captivity*” (toqqaannartumik nutserlugu: ” Nerlerit nujuartat
uumasuutigalugit piaqqiortillugillu”. Ilisimaneqanngilaq atuagaq kalaallisuumut qallunaatumulluunniit nutser-
neqarsimanersoq.